

Ministrstvo za kulturo
Maistrova ulica 10
1000 Ljubljana

Ljubljana, 18. januar 2024

Poziv k dvigu višine dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni za samozaposlene v kulturi

Spoštovani,

v Društvu Asociacija letos že preden vladni predlog Uredbe o določitvi višine dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni za samozaposlene v kulturi za polni delovni čas za leto 2024 (v nadaljevanju: uredba) iz četrtega odstavka 82.a člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (v nadaljevanju: ZUJIK) stopi v fazo javne razprave, pozivamo vlado, Ministrstvo za kulturo in vse pristojne, da višino zadevnega nadomestila ponovno uskladi najmanj z višino dnevnega nadomestila, ki pomeni dvig nad prag revščine.

V društvu Asociacija že vrsto let opozarjamo, da je potrebno področje socialnih pravic samozaposlenih v kulturi temeljito in celostno urediti in okrepiti. Pozdravljamo, da se je prejšnje leto višina **bolniškega nadomestila za samozaposlene** uskladila na 37 EUR na delovni dan. V povprečju to pomeni, da je samozaposleni, ki je v izrazito restriktivnih pogojih, kot jih narekuje 82.a člen ZUJIK, sploh upravičen do bolniškega nadomestila, mesečno lahko v povračilo iz naslova dolgotrajne zadržanosti od dela iz naslova bolezni v letu 2023 v povprečju prejel 777 evrov¹. Za primerjavo, prag tveganja revščine v Sloveniji je bil leta 2022 določen kot 827,25 evrov mesečno², podatkov za leto 2023 še ni, a upoštevajoč, da je bila letna stopnja rasti cen za leto 2023 4,2 % je prag zagotovo višji.

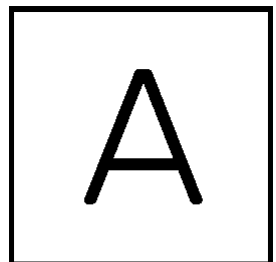
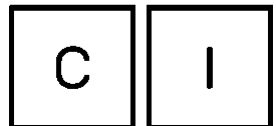
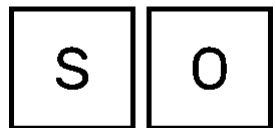
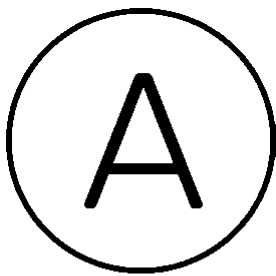
V društvu Asociacija tako vlado, Ministrstvo za kulturo in vse pristojne pozivamo, da z zadevno uredbo za 2024 višino dnevnega nadomestila **dvigne na vsaj 43 evrov**³, s čimer bi v primeru ustvarjalcev predlagatelj upošteval merilo, na katerega se v zadevi navadno sklicuje in ob tem upoštevajoč ne le preseganja praga tveganja revščine, ampak bi bila določena višina dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni približana višini nadomestila, ki pripada delavcu z minimalno plačo.

Dejstvo namreč ostaja, da je ukrep zaradi številnih omejitev, ki jih navajamo spodaj, koriščen redko, zato bi zvišanje postavke imelo na

¹ Povprečno število delovnih dni na mesec v letu 2023 je 21.

² Podatek Statističnega urada Republike Slovenije.

³ Znesek dnevnega nadomestila smo izračunali na podlagi zadnjih uradnih podatkov višine dnevnega nadomestila za prejemnike minimalne plače ter povprečnega števila delovnih dni na mesec v letu 2023.

proračun minimalne posledice, za bolne samozaposlenev kulturi pa bi bil učinek veliko večji.

Ob že vnaprejšnjem pozivu k dvigu višine dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni za samozaposlene v kulturi za leto 2024 pa moramo ponovno, kot že vrsto let do sedaj, opozoriti še na temeljne probleme, ki izhajajo iz samega 82.a člena ZUJIK-a.

Četrty odstavek 82.a člena ZUJIK-a nadomestilo za čas zadržanosti od dela omeji le za primer bolezni in ne tudi za poškodbe, kar pogosto povzroča težave. Poleg tega mora biti oseba bolna najmanj 31 delovnih dni (do nadomestila je upravičena šele po pridobljeni odločbi imenovanega zdravnika na Zavodu za zdravstveno zavarovanje), pravico do nadomestila za čas zadržanosti od dela pa lahko uveljavlja le enkrat letno. Četrty odstavek 82.a posledično le redko pride v poštev, kar potrjujejo tudi statistike⁴. Kot že izpostavljeno, aktualna zakonodaja v primeru samozaposlenih v kulturi ne zaobjema vseh tipov zadržanosti od dela in bi jo veljalo ustrezno razširiti.

V skladu z našimi dosedanjimi prizadevanji pa ministrstvo hkrati še naprej pozivamo, da se brez odlašanja loti **celovite prenove ureditve področja samozaposlenih v kulturi in s statusom povezanih socialnih pravic**: ob splošnem dvigu višine in uveljavitvi drsnega cenzusa, tudi uvedbe karijerne dinamike, temeljite prenove uredbe o zaposlenih itn., kjer mora biti jasno, da samo korigiranje ni dovolj daljnosežno, da bi bile mogoče korenite spremembe, če niso zagotovljena sredstva, ob katerih bo mogoče spremembe realizirati.

V društvu Asociacija smo prepričani v nujnost hitrega in premišljenega ukrepanja vlade in resornega ministrstva.

Za morebitna dodatna pojasnila ali vprašanja smo na voljo.

Lep pozdrav,

Društvo Asociacija

⁴ Portal Pod Črto je v dne 31. 8. 2022 objavljenem članku z naslovom *Samozaposleni v kulturi po epidemiji: skoraj tretjina z dohodki pod pragom tveganja revščine* navajal, da je dnevno nadomestilo iz 82.a člena ZUJIK, ki predvideva 31-dnevno zadržanost od dela iz naslova bolezni v letu 2021 prejelo 46 samozaposlenih. Dne 10. 1. 2024 je po podatkih Ministrstva za kulturo v Razvid samozaposlenih v kulturi vpisanih 3216 posameznikov, od katerih jih 2319 uživa pravico do plačila prispevkov za socialno varnost iz proračuna RS.

⁵ V primeru 36. plačnega razreda v javnem sektorju se je mesečni znesek povešal na 1.815,99 evrov.